

ня впродовж життя, громадянські компетентності, культурна компетентність, соціально-трудова компетентність, екологічна компетентність.

Література:

1. Гриців Т. Г. Використання народознавчих елементів у грі у вихованні ціннісного ставлення до Батьківщини у молодших школярів, 2018. с.36
2. Стефанік К. Українське народознавство. Харків : ББН, 2003. 272 с.

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ У КОМАНДІ СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Іван Миронюк

*доктор медичних наук, професор,
проректор з наукової роботи,*

Світлана Стеблюк

доктор педагогічних наук

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Постановка актуальності проблеми. Законодавством України чітко визначено умови супроводу дитини з особливими освітніми потребами. У наказі Міністерства освіти та науки України «Про затвердження примірного положення про Команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти» за № 609 від 08 червня 2018 року подається персональний склад, принципи діяльності, завдання та основні функції команди супроводу. Водночас подано перелік залучених фахівців: «медичний працівник закладу освіти, лікар, асистент дитини, спеціалісти системи соціального захисту населення, служби у справах дітей тощо» [1].

Педагогічні особливості навчання, виховання та розвитку дітей з особливими освітніми потребами (далі ООП) сформульовано у низці наказів Міністерства освіти й науки України, постановах Кабінету Міністрів України, з-поміж яких: «Деякі питання створення ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-

ресурсних центрів» (2018 р.); «Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 р. № 530 і від 15 вересня 2021 р. № 957» (26.04.2022 р.) з питання організації інклюзивного навчання у період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану та інші. Видано спільні накази Міністерства освіти й науки України та Міністерства охорони здоров'я «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти й науки України, Міністерства охорони здоров'я від 29 серпня 2016 року №1027/900» (14.02. 2019 року), де уточнено термінологію: «слова дитину-інваліда замінити на «слова дитину з інвалідністю», «дітей-інвалідів замінити словами «дітей з інвалідністю» та інші [3]. Мова йде про те, що робота з дітьми із ООП є не тільки педагогічною, психологічною, а й медичною сферою діяльності.

Аналіз наукових досліджень із проблеми. Робота із дітьми з ООП досліджується науковцями за різними напрямками:

1) застосування педагогічних технологій, засобів навчання (А.Колупаєва, Н.Кузьміна, М.Матвеева, С.Миронова, В.Синьов, О.Таранченко, Д.Шульженко та інші);

2) підготовка майбутніх фахівців спеціальної освіти (В.Гладуш, О.Глоба, І.Демченко, І.Малишевська та інші).

За словами В. Синьова, Д. Шульженко, «стратегічною метою виховання та навчання дітей із різними нозологічними порушеннями (інтелектуальними, аутистичними, мовленнєвими, опорно-руховими, зоровими, слуховими, емоційно-вольовими) є їх соціальна інтеграція для реалізації якої необхідне створення особливих освітніх психолого-педагогічних умов» [4, с.194]. Безперечно, нозологічні порушення повинні бути враховані у першу чергу. У закладі загальної середньої освіти мають знати, яку медичну допомогу, у разі потреби, необхідно надати дитині з ООП.

Формулювання мети та завдань. Метою статті є з'ясування особливостей підготовки майбутніх фахівців спеціальної освіти на основі інтегрованого підходу. Завдання: окреслити типи інтеграції з метою формування у здобувачів вищої освіти спеціальності 016 «Спеціальної освіти» складових професійної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Підготовка майбутніх фахівців спеціальної освіти здійснюється відповідно до Стандартів вищої осві-

ти України та освітньо-професійних програм за визначеними кваліфікаціями. У процесі підготовки здобувачів вищої освіти до професійної діяльності враховуємо ступеневість різних типів інтеграції. З-поміж них виокремимо:

1) частково-міждисциплінарну, що охоплює засвоєння студентами знань з фахових дисциплін на основі порівняльного аналізу змісту суміжних дисциплін, забезпечення вертикальних зв'язків у процесі засвоєння окремих положень навчального матеріалу. Її застосовують в освітньому процесі для деталізації ключового питання теми;

2) індуктивно-цілісна, яка забезпечує комплексне розуміння студентами з різних позицій тих проблем, що їх пропонують викладачі на навчальних заняттях. Означений тип інтеграції використовують на бінарних заняттях, що їх проводять викладачі закладу освіти чи практичні працівники;

3) комплексно-синтетична, яка передбачає удосконалення змістового наповнення навчального матеріалу шляхом інтеграції професійно-орієнтованих дисциплін. Вона сприяє конструюванню міждисциплінарної інтеграції, поєднує теоретичне та практичне навчання. Це найвищий рівень інтеграції, що забезпечується на різних освітніх ступенях тренінгами, мастер-класами, вебінарами.

Науково обґрунтовані типи інтеграції дають можливість забезпечити підготовку конкурентоспроможного фахівця на ринку освітніх послуг. Виходячи з вище сформульованих парадигм щодо інтегрованого підходу у освітньому процесі, маємо власну візію щодо проектування моделі випускника спеціальності. Це компетентна особистість із сформованими інтегральною, загальними, спеціальними компетентностями та загальнолюдськими й демократичними цінностями, яка проявляє здатність до роботи у команді супроводу дітей з ООП. Ми дотримуємося думки І. Малишевської, що «основним елементом системи є курикулум, в межах якого визначено зміст і біполярну траєкторію формування професійної компетентності майбутнього фахівця. Зазначена траєкторія являє собою систему керованих логічних переходів від теоретичного до практичного навчання і навпаки, що створює передумови для системного навчання на засадах інтеграції інклюзивно зорієнтованого змісту» [2, с.24].

У курикулумі скоцентовано низку взаємопов'язаних елементів, з поміж яких традиційні та інноваційні методи навчання у закладі вищої освіти, що забезпечують інтегрований підхід до викладання обов'язкового та вибіркового компонентів освітньо-професійних програм. У практику роботи науково-педагогічних працівників увійшли такі інноваційні методи навчання, що створюють квазіпрофесійне середовище: «спіральна дискусія», «професійна композиція», інсерт, дослідницько-пошукові. Не менш важливого значення надається моделюванню ситуацій, які потребують психологічних, педагогічних знань, умінь оцінити емоційне налаштування дитини. Командний підхід у роботі з учнем із ООП, на наш погляд, виражається й у здатності фахівця співпрацювати із медичним персоналом закладу освіти (чи лікарем), оскільки навчати, виховувати можна тоді, коли учень відчуває комфортність свого стану й створене доброзичливе освітнє середовище.

Таким чином, ми окреслили окремі аспекти інтегрованого підходу у підготовці майбутніх фахівців спеціальної освіти до роботи у команді супроводу дітей з особливими освітніми потребами.

Література:

1. Про затвердження примірного положення про Команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: наказ Міністерства освіти й науки України № 609 від 08 червня 2018 року. URL: [file:///C:/Users/HOME/Downloads/5b1e721d2c67a022705177%20\(6\).pdf](file:///C:/Users/HOME/Downloads/5b1e721d2c67a022705177%20(6).pdf).

2. Малишевська І. А. Теоретико-методичні основи підготовки фахівців психолого-педагогічного профілю до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища. Автор. дис. здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук, К.:2018. 35 с.

3. Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я від 29 серпня 2016 року №1027/900: наказ Міністерство освіти й науки України, Міністерство охорони здоров'я від 14.02. 2019 року. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/MON_MOZ.pdf

4. Синьов В.М., Шульженко Д.І. Психологія інклюзивної освіти учнів зі спектром інтелектуальних та аутистичних порушень. *Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки*. 2017. Вип. 9(2). С. 190-205